

УДК 634.8.037:631.537/541:581.143.316.6

Зеленянська Н. М., доктор с.-г. наук, с. н. с., заступник директора з науково-інноваційної діяльності
Національний науковий центр «Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова» НААН України
E-mail: natalyanikolaevna2019@ukr.net

СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ РОЗМНОЖЕННЯ ВИНОГРАДУ *IN VITRO*

Останнім часом виноградне розсадництво України спрямоване на виробництво садивного матеріалу винограду високих біологічних категорій якості. До них відносять і садивний матеріал категорії *вихідний*. Для його отримання використовують, у першу чергу, метод культури тканин і органів *in vitro*. Загальна технологія розмноження винограду *in vitro* відома. Проте без застосування дорогих кліматичних камер, сучасних теплиць з регульованим гідротермічним режимом вихід саджанців із шкілки сягає тільки 20–25%. Тому метою нашої роботи було створення сучасної технології культивування винограду *in vitro*, яка дозволить збільшити вихід мікроклональних рослин із шкілки до 70%.

На основі отриманих експериментальних результатів у базову технологію розмноження винограду *in vitro* були внесені зміни, доповнення, які зводяться до наступного.

На етапах введення ініціальних експлантів у культуру *in vitro*, власне їхнього мікроклонального розмноження рекомендується застосовувати нові дезінфікуючі препарати Дезефект і Дезавід та поживне середовище Мурасіге і Скуга (МС) з мінімальним вмістом фітогормонів (0,2 мг/л 6-БАП, 0,1 мг/л ІОК).

Для успішного укорінення мікрочубуків винограду розроблено комплекс технологічних прийомів, аналіз яких показав, що зменшення

вмісту макросолей і хелату заліза на половину, агару до 6,0 г/л або культивування мікроклонів винограду на безгормональному поживному середовищі з попереднім обпудрюванням базальних частин мікрочубуків ауксинвмісною пудрою призводило до укорінення 82,0–88,0% мікрочубуків, а коренева система була потужнішою та розгалуженішою.

На етапі підготовки мікроклонів винограду до переведення в умови *in vivo* запропоновано застосовувати двошарове структуроване поживне середовище (МС + агроперліт і (чи) вермикуліт (у співвідношенні 1:0,5)). Найпридатнішим для практичного застосування є поживне середовище, виготовлене на основі агроперліту.

Для загартування вегетативної маси, кореневої системи та отримання високої приживлюваності мікроклонів винограду в умовах *in vivo* адаптацію рекомендовано проводити на поживних субстратах типу агроперліт + вермикуліт (1:1), кокосовий торф + Terrawet (3:1), кокосовий торф + вермикуліт + Terrawet (3:1), кокосовий торф + агроперліт + Terrawet (3:1), сфагновий торф + агроперліт + Terrawet (3:1) і сфагновий торф + вермикуліт + Terrawet (3:1) із застосуванням антитранспірантів Vapor Gard або ЭПАА. Їхнє застосування сприяє приживлюваності рослин на рівні 85,5–94,0%, а вихід саджанців зі шкілки – на рівні 68–70%.

УДК 631.8:633.1

Зосимчук М. Д.¹, кандидат с.-г. наук, заступник директора з наукової роботи

Зосимчук О. А.¹, кандидат с.-г. наук, науковий співробітник

Лукашук В. П.², кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник

¹Сарненська дослідна станція ІВПіМ НААН України

²Інститут водних проблем і меліорації НААН України

E-mail: vita_lukashuk@ukr.net

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ РОСЛИН ТА ФОСФОРМОБІЛІЗУЮЧОГО ПРЕПАРАТУ ПРИ ВИРОЩУВАННІ ВІВСА СОРТУ 'ЗУБР'

В умовах переходу сільськогосподарського виробництва до ринкових відносин, позначених загостренням екологічних проблем в зоні осушуваних меліорацій, все більшого значення набуває економічна оцінка розроблених агрозаходів вирощування сільськогосподарських культур. Ефективність виробництва – складна економічна категорія, яка є відображенням результативності та мети виробництва. Вона вказує на кінцевий корисний ефект від застосування тих чи інших заходів. На сьогодні розрахунки економічної ефективності є загальноприйнятими в оцінці системи вирощування сільськогосподарських культур.

З цією метою широко використовуються як натуральні, так і вартісні показники виходу продукції з врахуванням її якості, які є вихідними

за визначення економічної ефективності. В умовах істотного здорожчання мінеральних добрив, економічно виправданим є застосування стимуляторів росту рослин, інокулянтів азотфіксуючої дії, мікоризних інокулянтів, фосфор та калій мобілізуючих препаратів. Їхнє застосування в сучасних технологіях вирощування сільськогосподарських культур один з найбільш доступних та маловартісних способів підвищення їхньої урожайності та економічної ефективності.

На Сарненській дослідній станції закладено польовий дослід для вивчення продуктивності сівозмін з різним насиченням високорентабельними польовими культурами; динамічним регулювання режимів живлення рослин; оптимізацію водного режиму ґрунту тощо. В меж-